A°. 1834. N°. 43.

DONDERDAG DEN 29sten MEI.

SURINAAMSCHE COURANT.

PARAMARIBO.

PROCLAMATIE.

IN NAAM DES KONINGS.

DE GOUVERNEUR GENERAAL DER NEDERLANDSCHE WEST-INDISCHE BEZITTINGEN.

Allen die deze zullen zien of hooren lezen, SALUT! doet te weten:

Alzoo door Zijne Majesteit aan Ons de vereerende last is opgedragen geworden, om aan alle Ingezetenen, Autoriteiten, Ambtenaren, zoo Civile als Militaire en alle andere, die daaraan deel gehad hebben, Zijner Majesteits tevredenheid te betuigen, wegens het door hun gehouden gedrag, bij den zorgelijken toestand, waarin de Kolonie *Suriname* zich in den jare 1833 bevonden heeft.

ZOO IS HET, dat Wij goedgevonden hebben en verstaan, van deze gedgunstige gezindheid onzes geliefden en geëerbiedigden Konings, door deze onze afkondiging openlijk te doen blijken, niet twijfelende of derzelver inhoud zal voor allen, aan wien deze gerigt is, eene ruime en blijde belooning zijn voor de moeijelijkheden en opofferingen, welke zij zich in het evengemelde tijdperk wel hebben willen getroosten; en voor hun allen tevens ten spoorslag verstrekken, om de zaak van Koning en Vaderland steeds manmoedig voor te staan en aan het welzijn dezer Volkplanting, elk in zijnen kring, met verdubbelden ijver werkzaam te zijn.

En op dat niemand hiervan eenige onwetendheid voorwende, zal deze op de gebruikelijke wijze worden gepubliceerd, en in het Gouvernements-blad geïnsereerd.

Aldus gearresteerd alhier aan *Paramaribo*, den 28sten Mei 1834, het Een en Twintigste jaar van Zijner Majesteits Regering.

E. L. VAN HEECKEREN.
Ter Ordonnantie van Zijne Excellentie,
De Gouvernements Secteraris,
G. A. VAN DER MEE.

Gepubliceerd aan *Paramaribo*, ten zelven dage.
De Gouvernements Secretaris,
G. A. VAN DER MEE.

Gouvernements Secretarij.

POST-KANTOOR.

Tot narigt van het Publiek dient, dat Z. M Brik van Oorlog *de ECHO*, gecommandeerd door den Kapt. Luit. ter Zee VAN VOS, over de Eilanden *St. Eustatius* en *St. Martin*, de reis naar *Curaçao* zal aannemen op den 31 Mei aanstaande, en dat de Brievenzakken voor bedoelde Eilanden bestemd, dien zelfden datum des voormiddags ten 12 uren zullen worden gesloten.

De Tweede Commies ter Gouvernements Secretarij, belast met de waarneming der Posterij,
A. P. TIRION.

PARAMARIBO, *den 26sten Mei* 1834.

Op heden vond alhier plaats een voor Surinames ingezetenen belangrijke en vereerende plegtigheid.

Zijne Excellentie de Gouverneur Generaal had aan het departement van Kolonien berigt gedaan van den goeden geest die in de kommervolle tijden, welke Wij in het afgeloopen jaar hebben beleefd; Surinames ingezetenen, van welken rang of stand ook, hebben gekenmerkt, en van den blijmoedigen ijver zoo door de Schutterij, de Gewapende Magt, als door de destijds aanwezige Scheeps-kapiteins en Schepelingen aan den dag gelegd, om, wanneer de nood aan den man kwam, krachtdadig mede te werken tot verdediging der Kolonie.

Dit verslag aan Onzen geëerbiedigden en geliefden KONING onderworpen zijnde, heeft het Zijner Majesteit behaagd, zijnen waardigen vertegenwoordiger in deze gewesten, Onzen geachten Gouverneur Generaal te magtigen, 's Konings tevredenheid op eene plegtstatige wijze te betuigen aan alle die gene, welke in het afgeloopen jaar hebben medegewerkt tot de genomene maatregelen.

Ten acht ure vereenigde zich het Garnisoen en de Schutterij dezer Stad, op het plein vóór het Gouvernements-huis tot het houden eener groote parade, waarbij ook tegenwoordig waren die der Heeren Koopvaardij Kapiteins en Schepelingen, die thans alhier aanwezig waren en die behoord hebben tot de vrijwilligers, die zich in het afgeloopen jaar tot de verdediging der Kolonie hebben aangeboden, en die, wanneer de zaak ongelukkig zoo ver ware gekomen, even als de Schutterij en de Militaire magt, hun woord zouden hebben gestand gedaan, en getoond, dat, wanneer het er op aan komt, men zoo wel in Suriname als in het Moederland, zich voor Vorst en Vaderland durft wagen.

Na dat de vergaderde troepen door den Gouverneur Generaal, vergezeld van deszelfs Adjudanten en andere Staf Officieren, zoo van de Marine als Infanterie in oogenschouw waren genomen, en na dat door dezelve eenige manoeuvers verrigt waren, heeft Zijne Excellentie zich in de eerste plaats vervoegd bij de Schutterij, door welke eenen kring geformeerd zijnde, heeft de Gouverneur Generaal aan dezelve gedaan de navolgende aanspraak:

WelEdele Gestrenge Heer Majoor, Kommandant der Schutterij van Paramaribo; Heeren Officieren, Onder-Officieren en Schutters.

BRAVE MEDEBURGERS!

Toen ik in den voorleden jare bij de opheffing der dwangmiddelen tegen den Vaderlandschen koophandel en zeevaart aangewend, UEd. mijnen welverdienden dank betuigde voor den ijver en de trouw waarmede gij U in de toenmalige omstandigheden van uwe pligten hadt gekweten, zeide ik, onder anderen » dat gij er op » vertrouwen kondt, dat Z. M. zonde onderrigt worden, hoe gij u de toen u aangebodene gelegenheid hadt ten nutte gemaakt, om van uwe Vaderlandsliefde en » van uwe gehechtheid aan den besten der » Koningen te doen blijken, en dat gij verzekerd kondt zijn, dat gij eene bijdrage » tot Z. M. levensgeluk zoudt opgeleverd » hebben, wanneer Hoogstdezelve ook door » uw voorbeeld zou vernemen, dat Hij op » de trouw zijner overzeesche onderdanen » konde rekenen." Deze waren toen mijne woorden, en ik heb de waarheid gesproken. Het is toch op den stelligen en uitdrukkelijken last van Zijne Majesteit, dat ik thans uit Hoogstdeszelfs naam UEd. 's Konings hooge tevredenheid betuige over het door u in den jare 1833 bij de zorgelijke omstandigheid, waarin zich toen het land onzer inwoning bevond, gehouden gedrag. — eene betuiging die niet zal kunnen missen uwe harten te roeren, en waarin gij allen eene ruime belooning en vergoeding zult vinden voor de moeijelijkheden en opofferingen, die gij u in het evengemeld tijdperk wel hebt willen getroosten, — doch eene betuiging tevens, welke u gewisselijk zal aanvuren, om, wanneer de nood het wederom vorderen mogt, op nieuw met buitengewone inspanning van krachten werkzaam te zijn; op nieuw u geheel en al aan de verdeediging van dit erf onzer groote vaderen toe te wijden. Hiertoe zult gij trouwens volgens uwe eigene belofte ten allen tijde gereed zijn; want, is het niet de waarheid, dat toen ik voorleden jaar tot u deze woorden uitte » goed » en bloed voor Vaderland en Koning steeds » veil te hebben, is onzer aller keuze en » leuze" is het, zeg ik, niet eene waarheid, dat gij deze taal toen uit eenen mond hebt beantwoord met den juichtoon

LEVE DE KONING!

Daarna vervoegde zich de Gouverneur Generaal bij het Militair Garnisoen, en deed in den kring, welke hetzelve had geformeerd, aan hetzelve de navolgende aanspraak:

WelEdele Gestrenge Heer Luitenant Kollonel, Kommandant dezes Garnizoens en van deze plaats; Heeren Officieren, Onder-Officieren en Soldaten!

BRAVE KRIJGSLIEDEN!

Het is op 's Konings uitdrukkelijk bevel, dat ik te deze ure het woord tot u rigt. Z. M. is door mij niet onkundig gelaten van het gene door ULd. in uwe onderscheidene betrekkingen is bijgedragen tot de bescherming van deze volkplanting, toen in den voorleden jare een aanval van buiten dezelve scheen te bedreigen. — Toen hebt gij, het zij door uwen goeden raad het zij door de uitwerking van wel doordachte plannen, het zij door eenen meer dan gewoonlijk vermoeijenden dienst, van uwe goede gezindheden omtrent Koning en Vaderland doen blijken, en hebt gij ons daardoor bevestigd in het goed vertrouwen, dat wij op u als mannen van eer steeds gekoesterd hebben. — Z. M. heeft met het meeste welgevallen de berigten vernomen, welke daaromtrent aan Hoogstdezelve zijn toegezonden, en heeft mij den vereerenden last opgedragen, om Ul. Z. M. hooge tevredenheid te betuigen, over het door u gehouden gedrag bij den zorgelijken toestand, waarin zich de Kolonie *Suriname* in den jare 1833 bevonden heeft. — Van dezen last mij in dit oogenblik kwijtende, wensche ik Ul. allen met dit blijk van 's Konings genegenheid geluk; terwijl ik niet twijfel, of het zal voor u allen een spoorslag zijn om het pad der eer bij voortduring moedig en getrouw te bewandelen, en u alzoo meer en meer waardig te maken, om te behooren tot de legerbenden van den besten der Koningen, die leve en heersche tot in lengte van dagen. Ja

LEVE DE KONING!!!

Waarop de Luitenant Kolonel BALFOUR VAN BURLEIGH, Kommandant van het Bataillon Jagers n°. 27 en Plaatselijke Kommandant, zijnen dank aan den Gouverneur Generaal betuigde voor de goede rapporten welke Zijne Excellentie omtrent het corps aan het Nederlandsch Gouvernement gedaan heeft.

Vervolgens vervoegde zich Zijne Excellentie bij de aan den linker vleugel van de verzamelde krijgsmagt geschaarde Scheepskapiteins en Schepelingen, aan welker hoofd zich de Heer Havenmeester dezer Kolonie, de Wel Edel Gestrenge Heer R. H. ESSER bevond, en deed aldaar de navolgende aanspraak.

WelEdel Gestrenge Heer Havenmeester dezer Kolonie, die u met en benevens den Heer Gouvernements Secretaris, in den voorleden jare nieuwe verdiensten hebt verworven door uwe veelvuldige en weluitgevoerde bemoeijingen, om een corps Vaderlandsche Zeelieden ter bescherming onzer volkplanting tot stand te brengen.— Scheeps-kapiteins, Dek-Officieren en Schepelingen, die een deel van dat corps hebt

uitgemaakt, en thans alhier tegenwoordig zijt.

Het verstrekt den Zeeman tot blijdschap, het gevaar, dat hem dreigde ontweken te zijn, en veilig te zijn aangekomen in de door hem gewenschte haven. — Dan verheft gewisselijk zijn hart zich in de eerste plaats tot den oorsprong aller dingen, wiens magt en goedheid deze gunstige uitkomst voor hem te weeg bragt, doch hij vergeet ook den bekwamen loods of andere rappe gasten niet, welke hem in het veege oogenblik zijn ter hulpe gesneld. Zoo hebt gij, moedige schepelingen, toen het ons in den voorleden jare bange scheen te zullen worden, onder de leiding van dezen verdienstelijken man, en aangemoedigd door uwe brave scheeps-bevelhebbers, uwe gespierde armen ter onzer verdediging en bescherming, ons aangeboden, en hebt u te dien einde aan uwe dagelijksche bezigheden onttrokken, om u ten onzen behoeve elders in den krijgsdienst te oefenen. — Toen het gevaar voorbij was, heb ik uit naam der kolonisten u te dezer zelfde plaatse voor uwe hulpvaardigheid, ijver en trouw plegtigen dank betuigd; thans doe ik het bij dezen nogmaals, doch nu is het uit naam van onzen beminden en geëerbiedig den Koning, die mij den voor mij hoogst aangenamen taak heeft opgedragen, om u Hoogstdeszelfs hooge tevredenheid over dit uw gehouden gedrag te kennen te geven. Kondet gij brave Ambtenaren en Zeelieden! beter loon voor uwe edele bemoeijingen verwachten en verkrijgen? Hij, de aangebeden Vorst, de Vader des Vaderlands slaat uwe handelingen met welgevallen gade, wat wil het ware Nederlandsche hart meer? Neen, het is voldaan, en allen, die het aangaat, roepen blijde en juichende met mij

LEVE DE KONING!

Deze zoo wel als de beide vorengemelde aanspraken werden door de verzamelde Schutterij, Militaire magt en de Schepelingen met een driewerf herhaald hurrah beantwoord en alzoo het door onzen waardigen Gouverneur Generaal ten slotte van zijne aanspraken aangeheven *leve den Koning!* met geestdrift herhaald.

De Gouverneur Generaal zich vervolgens omgeven zoo van Zijnen Staf, als van de Officieren van Z. M. Zeemagt, de Schutterij en het Garnisoen, welke Zijne Excellentie steeds vergezeld hadden, geplaatst hebbende op de trappen van het Gouvernements-huis, defileerde de Schutterij en het Garnisoen voorbij Zijne Excellentie, waarmede de plegtigheid een einde nam, welke bij het overgroot getal aanschouwers eenen diepen indruk maakte.

SCHEEPS-TIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN.

Den 24sten dezer, het Schip *de Jonge Evert*, Kapt. J. J. Kiers.

Den 26sten, het Schip *Suriname*, Kapt. L. J. Luijtjes.

Den 28sten, het Schip *Godefrida*, Kapt. H. Wittebol qq.; Passagier: *J. W. Kempff Wz.* Allen van Amsterdam.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

[*Uittreksels uit de Nieuwe Amsterdamsche Courant en Algemeen Handelsblad, van April* 1834.]

Van Oudenaerde wordt geschreven, dd. 28 Maart:

Een verschrikkelijk voorval heeft in deze stad plaats gegrepen, hetwelk tot duizende onderstellingen, de eene al zonderlinger dan de andere, aanleiding geeft. In onderscheidene wijken, en vooral in die straten, welke het meest door de schamele gemeente worden bezocht, waren verscheiden hoopen buskruid neêrgelegd. De sneeuw, toen zij smolt, had aan dat kruid het uiterlijk aanzien van steenkolengruis gegeven. Ettelijke armen, die gewoon zijn het in de straten liggende kolengruis op te zamelen, schraapten zich in groote hoeveelheid de voormelde brandbare stoffen op, welke zij voor kolengruis hadden aangezien. Een der arme huisgezinnen er gebruik van makende, is daarop in deszelfs hut eene vreesselijke kruid-uitbarsting gevolgd, waardoor het vertrek is in brand geslagen en drie menschen deerlijk gebrand en verminkt zijn geworden. Zij zijn in eenen voor hun behoud ontrustenden toestand in het hospitaal gebragt.

— Een te Parijs ontvangen brief van Londen dd. 29 Maart, en geschreven door eenen vreemden diplomaat luidt als volgt:

»Pruissen en Oostenrijk hebben te zamen eene nota opgesteld en aan de hoven van Londen en Parijs aangeboden, waarin zij tegen het voornemen der Spaansche Regering protesteren, om een hulpleger naar Portugal te zenden, ten einde Don Pedro zijnen broeder te helpen wegjagen; daarbij verklarende, dat, indien Christina in haar oogmerk volhardde, een Oostenrijksch en een Pruissisch leger terstond in Zwitserland zoude vallen.

»Dit protest heeft veel beweging aan het *Foreign-Office* veroorzaakt, en sedert 8 dagen heeft Prins Talleyrand dagelijks bijeenkomsten met Lord Palmerston. Deze twee diplomaten schijnen dan ook besloten te hebben, dadelijk eenen koerier naar Madrid af te zenden, om de bedoelde tusschenkomst te beletten, tot dat onderhandelingen van Frankrijk en Engeland gedogen kunnen, daarop wederom terug te komen."

ADVERTISSEMENTEN.

Mengelwerk.

EEN TWEEGEVECHT TUSSCHEN VROUWEN.

Twee vrouwen te Dublin, tusschen welke reeds sedert eenigen tijd eene uit minnenijd ontstane vijandschap had bestaan, ontmoetten elkander den 6den December ll. op het marktplein dier stad, nadat zij elkander gedurende meer dan eene maand hadden vermeden, als vreesden zij zelven voor de uitbarsting van hare eigen hartstogten. Inderdaad werd deze ontmoeting noodlottig. Men kwam van woorden tot dadelijkheden, en eindelijk tot eene uitdaging.

Vier dagen later werd de *Coroner* geroepen om het lijk van eene dezer vrouwen, de Wed. Sylvian, te onderzoeken, welke plotselijk ziek geworden en gestorven was. Hij ontdekte onder de borst eene wonde, drie en een halve duim diep, welke tot in het hart was doorgedrongen. De justitie deed nasporingen, en ten gevolge der ingewonnen berigten, verscheen na verloop van weinige dagen Jessy Rosa Crauby voor het Hof van Assises.

De beschuldigde is wel vijf voet lang; hare stem is sterk, hare gedaante krachtig; haar hals kort en dik, haar gelaat vol; hare oogen zijn levendig, hare haren blond, en hare schouders breed. Zij antwoordt zonder bedeesdheid, maar ook zonder onbeschaamdheid, op de vragen die haar gedaan worden.

Onder de getuigen was er vooral een, Ned Dickson genaamd, wiens verklaring veel licht over deze zaak verspreid heeft; »Ik weet, zeide hij, dat Craubry sedert lang met zijne vrouw in oneenigheid leeft. De man gaat door voor eenen ligtmis; de vrouw voor zeer jaloers. Toen ik op den 6den dezer over de marktplaats kwam, zag is deze laatste, die bij eenen stapel koornzakken stond en met levendige gebaren tot de Wed. Sylvian sprak. Begeerig om het onderwerp van haar gesprek te kennen, plaatste ik mij achter de zakken. Ik wist dat de vrouwen vijandinnen waren, en nimmer met elkander spraken. Het was half zeven ure des avonds; de kooplieden waren weggegaan, en de markt was nagenoeg verlaten. Gij hebt hem mij ontnomen, zeide de vrouw van Crauby, het is mijn man, thans bemint hij mij niet meer: hij ziet niet meer naar zijne kinderen om. Wanneer hij te huis komt, is hij gemelijk; wanneer ik hem aanspreek, antwoordt hij niet, wanneer ik hem omhelzen wil, stoot hij mij terug. Gij hebt mij tot de ongelukkigste der vrouwen gemaakt, en zijt mij eene vergoeding schuldig voor zoo vele rampen. — Het is mijne schuld niet, antwoordde de Wed. Sylvian, dat uw man behagen in mijnen omgang schept, en dat mijn karakter hem beter bevalt dan het uwe. — Schaamt gij u niet, hernam Rosa Crauby, eenen huisvader afkeerig te maken van zijne pligten, en van de liefde die hij aan zijne vrouw toedroeg en aan de onschuldige kinderen, die hem het leven verschuldigd zijn?

»Zij ging eenige oogenblikken op denzelfden toon voort. Op alle hare verwijtingen antwoordde de Wed. Sylvian alleen met een smadend zwijgen, of een verachtend glimlagchen. Eindelijk riep Rosa uit: Ik kan niet langer zoo leven. Gij moet of de stad verlaten, of verwachten dat ik u vermoorde. — Ik ontvang van niemand bevelen, antwoordde de Wed. op eenen fieren toon. — Wel nu, hernam Rosa, gij zult misschien geboor geven aan de zucht om uw leven te behouden. Ik verklaar u, dat, zoo ik u in acht dagen nog te Dublin vind, gij den negenden niet meer zult ademen. — Hoe! gij zoudt mij willen vermoorden? — Ik wil alles; ik ontzie niets meer; ik zoude in staat zijn u tot in zijne armen op te zoeken en te dooden. — Ik zal de justitie hiervan kennis geven. Nimmer heb ik zoodanige bedreigingen gehoord. — Nimmer heb ik eene zoo groote bedorvenheid gezien. En gelooft gij, dat ik den last der kwellingen, die gij mij berokkend hebt, langer kan verdragen, zonder mij te beklagen, en vooral zonder mij te wreken. Er is slechts een geschikt middel om ons te verstaan. Gij hebt schermen geleerd, ik niet; maar de verontwaardiging zal mijnen moed ondersteunen, en de hemel zal mijne regtvaardige zaak in zijne hoede nemen. Neem snel een besluit. Morgen ochtend, indien gij het goed vindt, zullen wij ons vinden op het veld, dat een kwartier uurs van Leixlip ligt. Ik smeek u zelfs dit te doen: gij zult mij eenen moord besparen, want in den tegenwoordigen staat van mijn gemoed, weet ik niet, waartoe de waartoe mij brengen kan."

De beschuldigde zelve, door den President ondervraagd, bekende dat zij eerst het voornemen had gehad, om hare medeminnares op de straat met een pistoolschot te dooden, en daarna zich zelve; doch dat zij dit denkbeeld had laten varen. — *Vr.* Waarom hebt gij het laten varen? — *Antw.* Omdat ik alsdan mijne kinderen met schande zoude bedekken. *Vr.* Welk plan hebt gij toen gevormd? *Antw.* Ik koos een tweegevecht. *Vr.* Kunt gij dan schermen? *Antw.* Neen. *Vr.* Waarom hebt gij dan niet liever pistolen dan de degen gekozen? *Antw. met aarzeling:* Ik houd.... niet.... van vuurwapenen. *Vr.* Hoe! gij waart bevreesd u van een pistool te bedienen? — De beschuldigde bewaart het stilzwijgen.

De President: Wie heeft den eersten uitval gedaan? — *Antw.* Ik kan niet zeggen; ik was te zeer ontsteld. Ik geloof dat wij beiden te gelijk begonnen zijn. Mijn hart klopte eerst geweldig en alles werd duister voor mijne oogen. Doch na eene tamelijk diepe wonde aan den regter schouder bekomen te hebben, hernam ik mijne geheele bedaardheid, en ik wierp mij op mijne vijandin, die mij nog eene wonde aan de regterhand toebragt. Ik viel met verdubbelde kracht op haar aan, maar zoude haar voorzeker niet getroffen hebben, doch zij wilde bij ongeluk den stoot pareren, en bragt daardoor den degen op hare borst terug. Zij viel gillende ter aarde. Meenende dat zij dood was, vlugtte ik zonder om te zien. Ik weet niet, hoe zij haar huis heeft kunnen bereiken."

De Procureur-Generaal beweerde in eene redevoering die twee uren duurde, dat de moord volkomen bewezen was. De daad was gepleegd met voorbedachten rade gelijk de besch. zelf erkende.

De verdediger betoogde dat men zijne cliente niet aan moord konde schuldig verklaren 1o. omdat zij als niet kunnende omgaan met den degen, haar leven nog meer had blootgesteld dan de Wed. Sylvian, en vooral 2o *omdat het tweegevecht* TUSSCHEN VROUWEN *bij de wet niet voorzien is.*

De Jury heeft Jessy Rosa Crauby vrijgesproken. Deze uitspraak is door allen, die buiten de zaal op den uitslag wachtten, met eenparige *vivat's* ontvangen. Acht mannen maakten zich van Rosa meester, plaatsten haar in spijt van haren tegenstand op eene draagbaar, en droegen haar op deze wijze in triumf naar hare woning terug, onder de toejuichingen der menigte.

Te PARAMARIBO, bij J. J. ENGELBRECHT.